

การใช้บังคับกรรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของ
สถาบันผู้รับประกันภัยแห่งลอนดอนในประเทศไทย

นายธีระพล มิตถประยูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-977-9

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE APPLICABILITY OF THE INSTITUTE OF LONDON UNDERWRITERS'
MARINE HULL POLICIES IN THAILAND**

Mr. Theerapol Mitprayoon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Law**

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-977-9

ธีระพล มิตรประยูร : การใช้บังคับกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของสถาบันผู้รับประกันภัย
แห่งลอนดอนในประเทศไทย (The Applicability of the Institute of London Underwriters'
Marine Hull Policies in Thailand) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ชัยนติ ไกรกาญจน์, อ.ที่ปรึกษาร่วม :
อาจารย์ ดร. จุฬ่า สุขมานพ, 233 หน้า. ISBN 974-333-977-9.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าการนำกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของสถาบัน
ผู้รับประกันภัยแห่งลอนดอนมาใช้บังคับในประเทศไทยสามารถกระทำได้หรือไม่ เพียงใด โดยแบ่งการศึกษา
ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) แบบและข้อความของกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้พระราช
บัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 2) กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์และภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ โดยวิเคราะห์
เปรียบเทียบกัน และ 3) กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่
ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

จากการวิเคราะห์ปรากฏว่า กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือซึ่งเป็นสัญญามาตรฐานตกอยู่ภายใต้บังคับ
ของพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ เท่าที่ผ่านมามีกรณีศาลไทยได้นำ
หลักกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับในฐานะเป็นหลักกฎหมายทั่วไปและในฐานะเป็นบทกฎหมายที่
ใกล้เคียงอย่างยิ่งโดยไม่คำนึงว่าเป็นกฎหมายไทยหรือไม่ แต่ทั้งนี้การนำมาใช้บังคับต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมาย
เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลไทยได้ยกหลักกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้
ขึ้นมาพิจารณาและพิพากษาคดีเอง แม้ว่าตามหลักทั่วไปของไทยถือว่ากฎหมายต่างประเทศเป็นข้อเท็จจริงที่
คู่ความจะต้องนำสืบ

ดังนั้น เพื่อให้กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานไม่ว่าจะมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับต่างประเทศหรือไม่
ก็ตาม สามารถใช้บังคับในประเทศไทยได้เช่นเดียวกับที่ใช้กันทั่วไปในนานาประเทศ และเพื่อให้ผลการ
พิจารณาคดีของศาลไทยเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงควรบัญญัติกฎหมายประกันภัยทางทะเลของประเทศ
ไทยขึ้นเป็นกฎหมายเฉพาะ โดยให้ครอบคลุมถึงสาระสำคัญของการประกันภัยทางทะเลอย่างครบถ้วน รวมทั้ง
หลักเกณฑ์ในเรื่อง Warranty (คำรับรอง) เรื่อง Insurable Interest (ส่วนได้เสีย) และเรื่อง Lost or not
lost (วัตถุที่เอาประกันภัยได้รับความเสียหายก่อนการทำสัญญาประกันภัย) ด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

THEERAPOL MITPRAYOON : THE APPLICABILITY OF THE INSTITUTE OF LONDON UNDERWRITERS' MARINE HULL POLICIES IN THAILAND. THESIS ADVISOR : LECT. CHAYANTI GREIGARN. THESIS CO-ADVISOR : LECT. CHULA SUKMANOP, Ph.D. 233 pp. ISBN 974-333-977-9.

The objective of this research is to study and analyze whether the Institute of London Underwriters' marine hull policy is applicable in Thailand and if it is to what extent. The study deals mainly with three issues : 1) form and content of the marine hull policy under Insurance Against Loss Act B.E. 2535, 2) the marine hull policy under Civil and Commercial Code and under Marine Insurance Act 1906 of England by comparative analysis, and 3) the marine hull policy under Unfair Contract Term Act B.E. 2540.

The research findings show that the standard marine hull policy is subject to Marine Insurance Act 1906 of England. The Thai court has so far applied the rules of law of this Act as the general principles of law and as the provision most nearly applicable, irrespective of whether they are Thai law. However, the applicability is subject to the laws related to public order or good morals. Moreover, the Thai court has by itself brought the rules of law of this Act into attention for the adjudication of the dispute in marine insurance, in spite of the domestic general principles that foreign laws are the facts which the litigant is required to adduce.

Consequently, for the applicability of the marine hull policy in Thailand in the same line as any other countries whether it has foreign elements and for the consistence of the judgements rendered by the Thai court, a specific law in marine insurance should be enacted in Thailand. The Act should cover the entire important issues of marine insurance, including the rule of Warranty, Insurable Interest and Lost or not lost.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ ชัยันติ ไกรกาญจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. จุฬา สุขมานพ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านทั้งสองได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไฉวิไลกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ตลอดจนได้ให้คำชี้แนะและความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาด้วยความห่วงใย รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ สมพร ไพสิน และอาจารย์ สุรินทร์ ตันติสุวรรณากุล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณสุพล อดุลย์ศิริอังกูร ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ที่ได้ให้คำแนะนำและกำลังใจที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณเมณฑาทิพย์ ลิ้มชนะกิจ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องข้อมูล ข่าวสาร และการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่ง รวมทั้งให้กำลังใจและความห่วงใยแก่ผู้เขียนตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และทุกคนในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจและห่วงใยผู้เขียนตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบให้เป็นกตเวทิตาแก่บิดามารดาของผู้เขียน รวมทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ และคุณธรรมแก่ผู้เขียน ส่วนข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ธีระพล มิตรประยูร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 วิธีการศึกษาวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
บทที่ 2 แนวคิดและหลักการทั่วไปของการประกันภัยตัวเรือ	5
2.1 วิวัฒนาการของการประกันภัยทางทะเล	5
2.2 สาระสำคัญของการประกันภัยทางทะเล	9
1. สัญญาประกันภัยทางทะเลเป็นสัญญาประกันภัยประเภท ชดใช้ค่าเสียหาย	11
2. ความสูญหายหรือเสียหายต้องเกิดจากการเสี่ยงภัยทางทะเล	11
3. ความเสี่ยงภัยเกิดขึ้นได้ทั้งในทะเลและบนบก	12
2.3 หลักการสำคัญของการประกันภัยทางทะเล	13
2.3.1 หลักการมีส่วนได้เสียในวัตถุที่เอาประกันภัย (Insurable Interest)	13
2.3.2 หลักสุจริตอย่างยิ่ง (Utmost Good Faith)	16
1. การเปิดเผยข้อความจริง (Disclosure)	17
2. การแถลงข้อความจริง (Representation)	18
2.3.3 กรมธรรม์ประกันภัย (Policy)	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.4 การรับรอง (Warranties)	22
1. คำรับรองโดยชัดแจ้ง (Express Warranties)	24
2. คำรับรองโดยปริยาย (Implied Warranties)	24
1) คำรับรองว่าเรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้ อย่างปลอดภัย (Seaworthiness)	24
2) เรือจะต้องเดินทางไปตามเส้นทางที่ใช้กันเป็นปกติ โดยไม่มีการเบี่ยงเบนเส้นทาง (Deviation)	26
3) ความเสี่ยงภัยทางทะเลจะต้องเป็น สิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (Legality)	27
2.3.5 การชดใช้ค่าเสียหาย (Indemnity)	27
1. ความเสียหายทั้งหมดหรือความเสียหายโดยสิ้นเชิง (Total Loss)	29
1) ความเสียหายโดยสิ้นเชิงแท้จริง (Actual Total Loss)	29
2) ความเสียหายที่เสมือนเสียหายสิ้นเชิง (Constructive Total Loss)	29
2. ความเสียหายบางส่วน (Partial Loss)	30
1) ความเสียหายทั่วไป (General Average)	30
2) ความเสียหายบางส่วนเฉพาะราย (Particular Average)	31
2.3.6 การรับช่วงสิทธิ (Subrogation)	31
2.4 ประเภทของการประกันภัยทางทะเล	33
1. การประกันภัยสินค้าทางทะเล (Marine Cargo Insurance)	33
1) Institute Cargo Clauses (A)	33
2) Institute Cargo Clauses (B)	33
3) Institute Cargo Clauses (C)	33
2. การประกันภัยตัวเรือ (Marine Hull Insurance)	33
1) Institute Time Clauses - Hulls	34
2) Institute Voyage Clauses - Hulls	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. การประกันภัยค่าระวางเรือ (Freight Insurance)	34
1) Institute Time Clauses - Freight	34
2) Institute Voyage Clauses - Freight	34
2.5 แนวคิดในการประกันภัยตัวเรือ	34
2.5.1 ลักษณะเบื้องต้นของการประกันภัยตัวเรือ	35
2.5.2 สัญญาประกันภัยตัวเรือ	35
2.5.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยตัวเรือ	36
1. ผู้เอาประกันภัย (The Assured)	36
2. ผู้รับประกันภัย (The Insurer)	36
1) ผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการแสวงหากำไร ในทางธุรกิจ	37
2) ผู้รับประกันภัยที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมิได้แสวงหากำไร ในทางธุรกิจ	37
3. ผู้รับประโยชน์ (The Beneficiary)	39
2.5.4 กรรมกรรมประกันภัยตัวเรือ	40
2.5.5 วัตถุที่เอาประกันภัย (Subject-matter insured)	42
2.6 ผู้มีส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัยตัวเรือได้	42
1. เจ้าของเรือ (Owner)	42
2. ผู้ครอบครองเรือ (Possessor)	43
3. ผู้รับจำนองเรือ (Mortgagee)	43
4. ผู้ต่อเรือ (Builder)	43
5. ผู้ให้ลีสซิง (Leasing)	43
6. ผู้ให้กู้ยืมเงินหรือเจ้าหนี้ (Lender of Money)	44
7. ผู้รักษามลประโยชน์ของเจ้าหนี้ (Creditor)	44
8. ตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสีย (Agent)	44
9. ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง (Lien Holder)	44
10. ผู้รับประกันภัย (Insurer)	44
บทที่ 3 กรรมกรรมประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของสถาบันผู้รับประกันภัยแห่งลอนดอน	45
3.1 ประเภทของกรรมกรรมประกันภัยตัวเรือ	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของสถาบันผู้รับประกันภัย แห่งลอนดอน	46
3.2.1 กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือแบบระยะเวลา (Institute Time Clauses - (Hulls)	47
1. การเดินเรือ (Navigation)	49
2. ความต่อเนื่อง (Continuation)	54
3. การฝ่าฝืนข้อรับรอง (Breach of Warranty)	55
4. ข้อกำหนดมาตรฐานของเรือ (Classification)	56
5. การสิ้นสุดความคุ้มครอง (Termination)	57
6. ภัยที่คุ้มครอง (Perils)	60
7. อันตรายจากมลภาวะ (Pollution Hazard)	72
8. ความรับผิด 3 ใน 4 ส่วน กรณีเรือโดนกัน (3/4ths Collision Liability)	73
9. เรือในเครือเดียวกัน (Sistership)	79
10. การเฉลี่ยความเสียหายทั่วไปและการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (General Average and Salvage)	80
11. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย (การฟ้องคดีและการปฏิบัติการ) (Duty of Assured (Sue and Labour)	84
12. การรับผิดชอบส่วนแรก (Deductible)	87
13. การแจ้งความเสียหายและการประมุข (Notice of Claim and Tenders)	89
14. ของใหม่แทนของเก่า (New for Old)	92
15. การบำรุงรักษาใต้ท้องเรือ (Bottom Treatment)	93
16. ค่าจ้างและค่าครองชีพ (Wages and Maintenance)	94
17. ค่าบำเหน็จตัวแทน (Agency Commission)	94
18. ความเสียหายที่ยังไม่ได้ซ่อมแซม (Unrepaired Damage)	95
19. ความเสียหายที่เสมือนเสียหายสิ้นเชิง (Constructive Total Loss)	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
20. การสละสิทธิในค่าระวาง (Freight Waiver)	99
21. การโอนสิทธิ (Assignment)	100
22. คำรับรองเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินเรือ (Disbursements Warranty)	102
23. การคืนเบี้ยประกันภัยสำหรับการหยุดใช้งานและการยกเลิก (Returns for Lay-up and Cancellation)	105
24. ข้อยกเว้นจากภัยสงคราม (War Exclusion)	106
25. ข้อยกเว้นจากการนัดหยุดงาน (Strikes Exclusion)	109
26. ข้อยกเว้นจากการกระทำอันมีเจตนาร้าย (Malicious Acts Exclusion)	111
27. ข้อยกเว้นจากการเจือปนของสารกัมมันตภาพรังสี (Radioactive Contamination Exclusion Clause) ...	111
3.2.2 กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือแบบรายเที่ยว (Institute Voyage Clauses - (Hulls)	111
3.2.2.1 ข้อกำหนดที่เหมือนกับข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย ตัวเรือระยะเวลา	111
3.2.2.2 ข้อกำหนดที่แตกต่างจากข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย ตัวเรือระยะเวลา	112
บทที่ 4 ปัญหาการใช้บังคับกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานของ สถาบันผู้รับประกันภัยแห่งลอนดอนในประเทศไทย	116
4.1 แบบและข้อความของกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535	116
4.1.1 กรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือต้องเป็นไปตามแบบและข้อความที่ นายทะเบียนให้ความเห็นชอบ	120
4.1.2 กรณีแบบและข้อความของกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือแตกต่างจากที่ นายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบไว้	120
4.1.3 กรณีแบบและข้อความของกรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือที่นายทะเบียน มิได้ให้ความเห็นชอบ	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 การใช้บังคับกรรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานในประเทศไทย.....	123
4.2.1 การใช้บังคับกรรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในประเทศไทย	124
1. สัญญาประกันภัยตัวเรือที่มีข้อกำหนดให้หน้า กฎหมายต่างประเทศมาใช้บังคับ	124
2. สัญญาประกันภัยตัวเรือที่ไม่มีข้อกำหนดให้หน้า กฎหมายต่างประเทศมาใช้บังคับ	125
1) ลักษณะของสัญญาประกันภัย	130
2) ส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัยได้	131
3) หลักสุจริตอย่างยิ่ง	134
4) ภัยที่รับเสี่ยง	136
5) กรรมธรรม์ประกันภัย	138
6) หลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	141
7) หลักการรับช่วงสิทธิ	144
8) การโอนวัตถุที่เอาประกันภัย	147
4.2.2 การใช้บังคับกรรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้ กฎหมายอังกฤษในประเทศไทย	149
1) ส่วนได้เสียจำเป็นต้องมีอยู่ในเวลาใด	152
2) กรณีวัตถุที่เอาประกันภัยได้รับความเสียหายก่อน การทำสัญญาประกันภัย	154
3) คำรับรอง	156
4.3 กรรมธรรม์ประกันภัยตัวเรือมาตรฐานภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วย ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540	159
4.3.1 ลักษณะของข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	160
4.3.2 กรรมธรรม์ประกันภัยเป็นสัญญาสำเร็จรูปประเภทหนึ่ง	162
4.3.3 ผลของการใช้บังคับกรรมธรรม์ประกันภัยที่มีลักษณะเป็น ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	163
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	166

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	177
ภาคผนวก	184
ภาคผนวก ก.	185
ภาคผนวก ข.	203
ภาคผนวก ค.	220
ประวัติผู้เขียน	233

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย